

221. **BEDENKING, BERAAD, OVERWEGING.**

Bedenking is het zwakst : het duidt alleen het opzettelijk nadenken over iets aan.

Beraad is ernstig nadenken, vooral met het oog op de gevolgen.

Overweging is het wikken en wegen van het voor en tegen ener zaak, om aldus tot een juist oordeel te komen.

Iets in bedenking nemen. Zij had geen tijd van bedenking gehad.

Na riip beraad heeft hij de benoeming aangenomen. Hetgeen een langdurig voorafgegaan beraad veronderstelt.

Gij verzet u daartegen vooruit met een hevigheid, die niet veel belooft voor kalme overweging en onpartijdig oordeel.

222. **BEDENKING, BEZWAAR.**

Bedenking duidt aan wat men meent te kunnen aanvoeren tegen een plan, een bewering, enz., zonder dat dit nochtans overwegend gewicht in de schaal legt.

Bezwaar is sterker en wijst op een bedenking, die de verwezenlijking van plan, enz. zou kunnen belemmeren.

Mijn medelijden overwon alle bedenkingen. Ik kan noch mag mij door uw grillige bedenkingen laten terughouden.

Dan behoeft ge geen bezwaar te maken in het aannemen van zijn weldaden. Tegen een monopolie ten bate van de schatkist heeft hij geen bezwaar.

223. **BEDENKING, BEZWAAR, GRIEF.**

Wat men tegen het een of ander heeft, waarmee men niet akkoord gaat.

Bedenking is alleen het maken van opmerkingen, het uiten van de gedachte omtrent een moeilijkheid, die zich kan voordoen en waarop men de aandacht vestigt.

Een **bezwaar** is een ernstige bedenking en duidt vooral op een grote moeilijkheid, die zich ongetwijfeld zal voordoen.

Grief is een bezwaar, dat reden geeft tot misnoegdheid of ontevredenheid.

Ik geloof dat gij deze bedenkingen niet ongegrond zult vinden. Mijn medelijden overwon alle bedenkingen. Ik mag mij door uw grillige bedenkingen niet laten terughouden.

Zij had zich niet aan het bezwaar van haar zuster gestoord. Gij behoeft geen bezwaar te maken in 't aannemen van zijn weldaden. Tegen een monopolie ten bate van de schatkist heeft hij geen bezwaar.

Deze woorden, bij de reeds bestaande grieven gevoegd, maakten indruk. De klasse der arbeiders heeft haar eigen belangen, grieven en eisen.

224. **BEDERF, VERROTTING.**

Het overgaan tot ontbinding.

Bederf is minder sterk dan *verrotting*; in vele gevallen wijst het slechts op het achteruitgaan in hoedanigheid, daar niet alle zaken tot *verrotting* kunnen overgaan.

In figuurlijke zin wordt alleen *bederf* gebruikt, omaante duiden dat iets minder goed of slecht wordt.

Verrotting is het zich ontbinden door invretende bestanddelen.

Wil men nu enig lichaam, dat aan bederf onderhevig is, daarvan vri

houden, dan moet men natuurlijk zorgen, dat de kiemen der bederfzwammen zich daarop niet ontwikkelen kunnen. Het bederf der zeden.

Behalve het krimpen en zwellen, is het hout nog aan veel bederf onderhevig, waardoor het zeer spoedig tot verrotting kan overgaan. Die goederen waren door het vocht reeds tot verrotting overgegaan.

225. **BEDIJKEN, OMDIJKEN.**

Bedijken is meer gebruikelijk en wordt in 't algemeen gezegd van elke bescherming tegen het water door middel van een dijk.

Omdijken duidt meer in 't bijzonder aan, dat de bedijking aan alle kanten geschiedt, zodat het bedijkte geheel door een ringdijk omsloten wordt. Elke *omdijking* is een *bedijking*; niet omgekeerd.

Men moet een laag gelegen land bedijken.

Bij de molenakte van 1819 was het afzonderlijk omdijken van landerijen en het uitmalen van hun water op de gemene boezem verboden.

226. **BEDING, VOORWAARDE.**

Een omstandigheid die moet plaats hebben, zal een zaak, althans wettig, geschieden.

Beding is een verplichting, die het gevolg is van vooraf gevoerde onderhandelingen; wordt aan deze verplichting geen gevolg gegeven, dan kan de overeenkomst vernietigd worden.

Voorwaarde is een toekomstig feit, waarvan het ontstaan, het voortbestaan of de uitvoering van een overeenkomst afhankelijk is.

Ik wil het doen, onder één beding. Hij heeft het huis gekocht, onder beding dat het binnen drie maanden zal ontruimd zijn.

Eenmaal te sterven is de voorwaarde, waarop wij het leven ontvangen hebben. Ik geef het u in bruikleen, onder voorwaarde dat gij het mij onbeschadigd terugbezorgt.

227. **BEDRAG, BELOOP.**

De hoegrootheid van een som.

Bedrag wordt gebruikt, wanneer men enkel de juiste som aangeeft.

Beloop wordt gebruikt, wanneer men het stijgen van een som tot een zekere hoogte uitdrukt.

Het beloop van de onkosten ener onderneming kan, bij ramings, bepaald worden; het bedrag kent men eerst, nadat zij haar beslag heeft gekregen.

228. **BEDRIEGLIJK, LISTIG, ARGLISTIG, LOOS, SLIM, GESLEPEN, SLUW.**

Geneigd om op een behendige wijze, meestal ten nadele van anderen, zijn doel te bereiken.

Bedrieglijk drukt dit in 't algemeen uit : het zegt dat men bedriegen wil, maar niet op welke wijze.

Listig is hij, die van zijn kennis en ervaring partij weet te trekken om zijn doel te bereiken, om zich uit een moeilijkheid te redden, om langs slinkse wegen te bereiken wat hem anders niet mogelijk zou zijn. Het heeft meestal de bijgedachte van *onoprecht*.

Arglistig wijst altijd op kwade bedoelingen, op een boos opzet.

Loos wijst meer op een aangeboren behendigheid en het kiezen

Synoniemen

VOORBERICHT

Synoniemen zijn niet alleen gelijkbetekenende woorden, die elkaar volkomen dekken en dan ook in alle omstandigheden onverschillig kunnen gebruikt worden, maar vooral zinverwante woorden, d. w. z. woorden die veel overeenkomst hebben in de betekenis, die ook wel een hoofdbegrip met elkander gemeen hebben, maar die zich toch door een grotere of kleinere wijziging der betekenis onderscheiden, zodat men niet het ene woord voor het andere kan gebruiken.

Slechts zelden drukken twee woorden volkomen dezelfde gedachte uit en men zal dus begrijpen, dat de kennis van de synoniemen een belangrijk onderdeel vormt van de taalstudie, met het oog op het juist en van pas gebruiken van de woorden.

Nochtans zijn in onze taal slechts weinig werken hierover verschenen. De belangrijkste uitgaven op dit gebied waren het thans verouderde « Woordenboek der Nederlandsche Synoniemen » door Weiland en Landré ('s Gravenhage, 1821) en het « Handwoordenboek van Nederlandsche synoniemen » door J. Hendriks (Tiel, 1883), dat beknopt maar duidelijk een groot aantal synoniemen behandelt.

Bij de samenstelling van dit werk hebben wij dit laatste dan ook vaak geraadpleegd, evenals het groot Nederlands Woordenboek door de Vries en te Winkel, dat de juiste betekenis der woorden in al hun schakeringen weergeeft.

Wij zijn er ons wel van bewust, dat een werk als dit onvolledig en onvolmaakt is, maar hopen toch eenmaal de volledigheid te benaderen. Daarom doen wij een beroep op de gebruikers van dit werk, om ons hun opmerkingen te willen medelen, opdat in een latere druk eventuele aanvullingen en verbeteringen kunnen opgenomen worden.

J. CAUBERGHE

nederlandse taalschat

NEDERLANDSE TAALSCHAT

SPREEKWOORDEN
SPREEKWIJZEN
SYNONIEMEN
CITATEN

BREPOLS

BREPOLS

